

TEDNIK OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA PTUJ

Leto III., št. 10 — Cena din 3.—

Ptuj, dne 10. marca 1950 —

GOVOR MARŠALA TITA

na velikem predvolivnem zborovanju v Splitu

Tovariši in tovarišice!

Dovolite mi predvsem, da Vas najteopleje pozdravim.

Prišel sem v Split s tovariši ne zato, da bi agitiral za volilne in vas pridobil, da bi glasovali za nove ljudske predstavnike ali za tiste, ki so že bili. V našem družbenem sistemu morajo priti predstavniki ljudstva pred ljudstvo samo zaradi tega, da polože račun o svojem delu in pokažejo stvarnost tako, kakršna je. Mi ravnamo drugače, ko pridemo na zborovanja, kakor pa je to bilo nekdaj. Ne prihajamo, da bi obljubljali nekaj o čemer nismo prepričani, da bomo izpolnili, prepričani pa sem, da ste vi nekoč velikokrat poslušali različne objube, ki skoraj nikdar niso bile izpolnjene. Prihajamo sem, da bi vsaj v kratkih potekih podali bilance in rezultate doseženih naporov, da bi povedali nekaj o tistem, kar ni dobro, da bi se popravilo, in da bi poudarili najosnovnejše naloge. Torej se naši govorji na volivnih skupščinah in zborovanjih ne razlikujejo prav nič od naših drugih velikih zborovanj, kajti vsa zborovanja, ki se prirejajo v današnji Jugoslaviji, imajo en smoter: čim bolj in čim širje združiti ljudske možnosti v močno celoto za izpolnjevanje velikanskih nalog, ki so še pred nami.

Ko smo šli na zadnje volitve, na prve volitve v novi Jugoslaviji, smo govorili o naših velikih uspehih v narodnoosvobodilni borbi, o revolucionarnem delu, ki so ga izvršili naši narodi. Govorili smo tudi o velikih nalogah, ki so pred nami in ki jih bomo izpolnili. Danes pojedemo na volitve, vedeni, da smo imeli velikanske uspehe v preteklosti, pa tudi zavedajoč se, da imamo še velike in težke naloge v prihodnosti. Te volitve bodo v znamenju načrtovanih naporov naših delovnih ljudi za vsakdanje izpolnjevanje nalog, postavljenih s petletnim planom, za izpolnjevanje vseh nalog, ki so v zvezi z graditvijo socializma v naši državi. Bilo bi zelo obširno, če bi moral danes tu kaževovali o vsem tem, kar smo izpolnili, in zato mislim, da o tem ni treba govoriti. Toda, na kratko rečeno: če človek, ki potuje po naši državi, pogleda, kaj vse je bilo storjeno in kaj vse se gradi, tedaj ne more reči, čeprav bi bil še tako sovražno razpoložen proti novi Jugoslaviji, da naši delovni ljudje niso storili vsega, kar morejo. Zaradi tega jih upravičeno občuduje ves svet. Storili smo vse, kar smo mogli in v zmanjšu nadčloveških naporov za ustvaritev boljšega jutrišnjega dne stopamo v te, po vrsti druge volitve v novi Jugoslaviji.

Dovolite mi, tovariši in tovarišice, da se danes vseeno vsaj deloma dotaknem nekaterih stvari, o katerih moramo govoriti, ker nam iz tujine, od zunaj očitajo in nas obrekajo, da nismo takoj rekoči nicesar da zboljšanje življenja naših delovnih ljudi. To govore zlobni ljudje, ki hočejo zavestno presebiti ne naše delovne ljudi in naše narode — kajti ti čutijo in vidijo, kaj so dobili — temveč delovno ljudstvo v svojih državah, kjer jim ni uspelo ali pa niso hoteli dati toliko, kolikor bi delovni ljudje lahko dobili in kolikor zaslužijo.

Ce pogledamo zboljšanje življenjskega standarda naših ljudi, bomo videli, da smo v teh štirih letih storili za naš delovski razred vse, kar smo mogli. Kot primer vam bom navedel tukaj nekaj števil. Ce vzamemo za leto 1939 indeks 100, bomo videli, da je povprečni dnevni zaslužek delavca, ki je takrat znašal 26 din, dosegel 1947. leta 114,50 din, 1948. leta 128,55 in 1949. leta 140,68 din. Glejte še primere: v kmetijstvu je bil dnevni zaslužek delavca leta 1939 povprečno 19,28 din, v rudarstvu 29,49 din in v industriji 32,16 din. Leta 1948 je bil povprečni dnevni zaslužek v kmetijstvu 109,88 din, v rudarstvu 154,98 din in v industriji 149,53 din. To pomeni, da povprečni dnevni zaslužek naših delovnih ljudi raste in da se postopno dvigača plače naših delavcev; podana je perspektiva, da se bo ta zaslužek dvigal še hitreje in še bolj v skladu z nadaljnjam našim razvojem. Toda lahko rečem, da se naraščanje dnevne meze ne bo toliko izražalo v dinarjih, v velikosti vsote, ki jo bo delavec prejel, kakor v zadovoljevanju življenjskih potreb naših delovnih ljudi.

Ce pogledamo, tovariši in tovarišice, kakšno je bilo socialno zavarovanje pred vojno in kakšno je danes, bomo videli, da je prav tako velika razlika. Veliko časa bi potrebovali, če bi hoteli naštaviti vse, kar smo storili po vojni in zato vam bom kot primer navedel samo nekatera podatke. Leta 1939 je

znašala povprečna hranarina na zavoranca na leto 136,13 din; če vzamemo to kot indeks 100%, teda vidimo, da se je 1945/46 povečala hranarina na 619,90% oziroma na 843,90 dinarja. Vidimo, velikanski napredek že v prvih letih po vojni. Leta 1947 pa je hranarina narasla na 923,70 din, t. j. na 682,25%. Leta 1948 je znašala 1160,78 din ali 853% v primeri z letom 1939; leta 1949 pa 1384,82 din, t. j. 1017,28% v primeri z letom 1939. Kaj to pomeni tovariši? To pomeni velikanski dvig življenjskega standarda naših delovnih ljudi v primeri z letom 1939, zlasti če vzamemo ta dvig tudi po širini, ne pa samo po višini, t. j. le za majhno število ljudi — kajti danes moramo življenjski standard ocenjevati po tem, za kolikšno število ljudi se je zboljšalo življenje.

Ce nadalje pogledamo splošni pregled zneskov, izplačanih na račun hranarine, bomo videli, da je bilo 1939. leta izdanih 120,096.000 din 1945. leta pa je bilo izplačanih 549,806.000 din, 1947. leta 901,787.000 dinarjev 1948. leta 1,390,616.000 in 1949. leta 1,938,746.830 dinarjev.

Ce nadalje vzamemo še druge skupne izdatke: za porode, pogrebe, zdravila, božičnice, različna zdravljenja itd., teda vidimo, da je skupna vsota taka: indeks proti 1939 100% — 1939 394,952.000, 1945/46 976,429.000, 1947 1,666,043.000, 1948: 3,332,661.000 in leta 1949: 4,349,667.594.

Kaj dokazuje to? To dokazuje, da je v novi Jugoslaviji socialno zavarovanje eno najvažnejših vprašanj naše ljudske oblasti. Zakaj? Zato, ker je tukaj oblast delovnega ljudstva. Naše delovno ljudstvo, naš delovni ljudje, ki so izvedli revolucionarno preobrazbo, pa so ustvarili, četudi ne popolnoma pa vse večno, kajno — boljše ter srečnejše življenje, kot pa je bilo nekdaj.

Mar smo dovoli storili za naše delovne ljudi v tem razdobju! Nismo še dovoli storili. In to ne zato, ker nismo hoteli in ker ne si znali, temveč zato, ker nismo mogli. Kajti dvigniti življenjski standard in zboljšati življenjske razmere naših delovnih ljudi, pomeni — storiti to za vse delovne ljudi v Jugoslaviji: za delavce v tovarnah in različnih drugih podjetjih in za uradnike ter uslužbence za naše ljudske inteligence in za naše ljudske kmetije, za vse tiste, ki konstruktivno delajo in za izpolnitve vsakdanjih nalog. Toda mi se nismo dovoli storiti, da bi to storili. Možnosti za to ustvarjanje imamo še sedaj z izpolnjevanjem petletnega plana, z graditvijo socializma.

Seveda bi bilo, tovariši in tovarišice, napačno zamolčati tisto, kar pri nas ni pravilno. Rad bi vam povedal samo nekaj besed o nekaterih nepravilnih stavilih, napačnih, neskladnih, nekaj, kar vsekad vidi v vsakdanji praksi. O tem zares ni treba veliko govoriti. Več moramo govoriti o tistem, kar bi nas moribili ovtralo pri doseganju še večjih nesnežnih, torej — o negativnih stavilih.

Rad bi nekaj povedal o nekaterih pojavih, ki se tičejo upravljanja podjetij. V podjetjih imamo še precej posmehljivosti, ki se izražajo — čeprav to srečno pojav — v nepravilnem tehnoščem organiziraju proizvodnega procesa na eni strani, na drugi strani pa v pomajkanju skrb za ljudi. I. Š. Seveda je bil na podjetju še niso zadostni poskrbeli, da bi ustvarila potrebne življenjske možnosti za delavce — stanovanja, otroška zavetinja, o števici itd. To pa je tisto, čemur moramo posvetiti večjo pozornost. Po-

gostokrat se je mislilo samo na to, da se stroje, na to, da bi ti stroji zurevajo, da so se dovoli mislili na ljudi, ki bodo pri teh strojih delali, ki imajo svoje življenje, svojo družino, ki morajo v podjetju občutiti, kaž pomeni socialistična ekonomika, kaž pomeni socialistična oblast in kakšno skrb ima ona zaanje. To morajo naši voditelji v podjetjih veliko bolj upoštevati, kot pa so upoštevali

Nadalje so se številni voditelji naših podjetij in odgovorni ljudje do danes premalo brigali, da bi prilegnili žensko delovno silo v podjetja. To izvira še iz starega tradicionalnega odpora proti priteviti žena v industrijo Seveda zahteva priteviti žena v industrijo tudi večjo skrb, kajti številne od teh žena imajo tudi otroke, ki jih je treba dati v otroške vrte ali zavetišča, katerih pa so samezni direktori nočajo graditi. Taki ljudje, taki voditelji, taki direktorji — rajo vedeti, da pri nas enakopravno žena z moškimi ni samo na papir-

ju, da ta enakopravnost ni le v pravici žene, da sodeluje pri vsem državnem in gospodarskem delovanju, temveč da se mora iz pravice tudi praktično urediti v poskrbeti za ženo, kar žena potrebuje, da bo to pravico dobila. Kajti pri nas je pomanjkanje delovne sile, naše žene pa lahko delajo v številnih podjetjih prav tako dobro kot moški, nekatera dela pa morejo opravljati celo tudi bolje kot moški. Torej treba še več skrb za ljudi, več skrb za osebno življenje teh ljudi, za njihove potrebe. To je dolžnost naših voditeljev tako v podjetjih kakor tudi v organih ljudske oblasti.

Rad bi se, tovariši in tovarišice, do taknili z nekaj besedami tudi nekaterih negativnih pojmov pri majhinem delu naših delovnih ljudi. Predvsem bi rad opozoril na to, da je pri nas preveč izostankov od dela. Dovolite mi, da vam preberem nekaj števil, iz katerih boste videli, da bi imeli, če tega ne bi bilo, že bi to odstranili veliko več delovne sile v podjetjih, da bi naši delovni ljudje izpolnjevali svoje naloge zmanjšano lažje, kot pa jih danes izpoljujejo. Samo leta 1949 je izostalo od dela bodisi opravljeno bodisi neopravljeno, okrog 400 tisoč ljudi. Pri nad 2,200.000 naših delovnih ljudi je število 400.000 zelo velika. To pomeni, da 18% vsega delavstva in uradništva redno delalo. Od tega je 9,5% izostalo od dela popolnoma neopravljeno, kar pomeni, da okrog 35.000 do 40.000 delavcev in uslužence lantni delajo. Seveda — deloma so delati, toda če vzamemo v splošnem, tedaj dobimo število 35 do 40 tisoč ljudi, ki so nepravljeno izostali od dela. Kaj to pomeni, tovariši in tovarišice, za našo državo, v kateri je tako pomanjkanje delovne sile? To pomeni velika izguba in velik nalog za tisoč velikansko včasno, ki vsak dan vestno izpoljuje svoje obveznosti do države in ljudstva pa tudi se.

Poglejmo, zakaj prihaja do teh izostankov v podjetjih? Ta pojav je najpogosteje pri tistih ljudeh, ki niso pravi delavci, temveč hkrati tudi kmetje, napol kmetje, ki po nekaj mesecih dela določeno število dni v tednu, ki veliko praznjuje, ki odidejo v tovarno ali rudnik, enostavno zato, da zaslužijo nekaj denarja, s katerim nato nekako prežive celo leto. To pomeni, da pri takih ljudeh ni nič malo socialistične zavesti, da je pri njih socialistična zavest pomanjkljiva. Ti ne občutijo in se ne zavedajo svojih dolnosti do družbene skupnosti in do drugih delovnih ljudi, ki odhajajo vsak dan in neprestanom bodisi v rudnike pod zemljo, bodisi v tovarne. Taki pojavi se negativni in take stvari morajo ti delavci, napol kmetje popraviti, morajo videti, da je to napačno in nepošteno glede na njihovo tovariše v podjetjih. Razumejo, da bo, če se bodo popravili, to velikega pomena za še lažje izpolnjevanje nalog, ki so pred nami.

Ko govorimo o različnih napakah, seveda ne smemo nikdar izgubiti izpred oči, da teh napak ne omenjam zaredi tega, da bi koga grajali, da bi koga žalili, temveč zaredi tega, da bi jih delavci in poskrbeli, da bi ustvarili in popravili. Opozorjanje na napake je vzgojno. S tem se opozarjajo tudi tisti, ki vestevo izpoljujejo svojo dolžnost, da izvajajo moralni pritisk na tiste, ki svoje dolžnosti ne izpoljujejo pravilno. Na drugi strani se na ta način opozarjajo tisti, ki ne izpoljujejo svojih obveznosti, naj jih dobro in vestno izpoljujejo, ker je to njihova dolžnost, ker delajo za skupnost, ker so državljanji socialistične države. V socialistu pa — kdor ne dela, tudi ne more jesti. (Soglasno odobravanje in vyzklikanje Partiji in Titu.)

Tovariši in tovarišice! Ko smo odšli na to zborovanje, smo se zavedali, da ne moremo prizakovati nikakega družega odziva od vaše strani kot pravto, kar se tukaj kaže, ko je govorja o naših slabostih. Toda v tujini so nekateri ljudje, ki govorijo, kadar se mi kritično določimo našega včasnjega voditelja, ki imajo svoje življenje, svojo družino, ki morajo v podjetju občutiti, kaž pomeni socialistična ekonomika, kaž pomeni socialistična ekonomika, kaž pomeni socialistična oblast in kakšno skrb ima ona zaanje. To morajo naši voditelji v podjetjih veliko bolj upoštevati, kot pa so upoštevali

Vsi ljude niso eni misli. Ljudje so različnih misli in zato jih je treba preuzgajati. Brez preuzgoje ljudi ni socialistizma.

Ni dovolj, tovariši in tovarišice, da samo industrijaliziramo in elektrificiramo našo državo, nato pa rečemo, da je to socialistem. Ne, to je ni socialistem, to je samo ena izmed osnov za lažje zgraditev socialistizma, oziroma za zboljšanje življenjskega standarda, za boljše življenje, in prevozo ljudi. Tudi laži, emci, so imeli veliko industrijo, rastojo naši voditelji v podjetjih veliko bolj upoštevati, kot pa so upoštevali

(Nadaljevanje na 2. strani)

Kandidat tov. DUŠAN KVEDER je bil v Ptiju med volivci

Dolgo pred napovedanim začetkom zborovanja se je v soboto 4. marca t. l. zadržali zbirati volivci v Titovem domu, da bi zamenili govora kandidata tov. Dušana Kvedra, generalnajmljana JA. Komčno sta bila dvorana in balkon polna mladih in odraslih delovnih ljudi in volivkov iz Ptuja in okolice.

Buren aplavz se je razlegal, ko je vstopil v dvorano kandidat tov. Kveder in spremstvo namestnika tov. Kovaciča Zlatka, sekretarja OK KPS Ptuj tov. Leskovca Franca, sekretarja okrajnega odbora OP tov. Berginca Petra ter predsednika Mestnega odbora OP tov. Vojnika Janka.

Po otvoritvenih in pozdravnih besedah predsednika MOOF tov. Berginca Petra je stopil na željo zborovalcev ob viharmen aplavz kandidat tov. Kveder Dušan pred zvočnik. V prijetnih domačih besedah govora je vodil misli zborovalcev skozi čas povojsnega razvoja preko naših uspehov in težav do sedanjega stanja in je pokazal nadaljnjo pot v bodočnost.

Zborovalci so z večkratnim ploskanjem med govorom potrdili razočaranje nad odnosni velikih zaveznikov do naše mlade države Jugoslavije. Potrdili so pravilnost, da se je naše državno v predstavju tukajšnjemu ljudstvu iz stanovanjske stiske s tem, da bi bil dan zadružnikom Stanovanjske zadruge v Ptiju dolgoročni brezobrestni kredit in tisti material, ki ga ni mogoče dobiti iz lokalnih virov. Predložil je kandidatu resolucijo, ki jo je predhodno prečital vsem zborovalcem.

Ostali zborovalci niso iznesli nikakih lokalnih vprašanj, ki jih rešujejo sami in MLO ter OP. S tem so dokazali, da zaupajo v lastne moči in so prepricani, da bodo že do volitev in po njih pomagali organom oblasti odpravljati vse nepravilnosti, ki jih morajo včasih prenašati vsele organizacije prehrane in preskrbe.

Zborovanje je bilo zaključeno ob navdušenju vseh zborovalcev, da bodo volili kandidata tov. Dušana Kvedra, ki spada v vrsto najboljših delovnih ljudov Jugoslavije. Razumejo našo politiko napram kmetom glede pravnih odkupov in davkov in skrb za pravilno preskrbo delavcev in delovne inteligence. Razumljiva jima je borba proti nepravilnostim v proizvodnji.

Razumljiv so domači način jih je govoril o industrializaciji in elektrifikaciji naše zemlje ter o razvoju poljedelstva. Možje, žene, fantje in dekleta iz Goriščice in iz okoliških vasi so se čudili, kako blizu in kako